

● De fototas ●

Luxeproduct of onvermijdelijke investering?

Wessel Sijl

Menig zichzelf respecterende fotograaf heeft meer dan alleen maar een camera bij zich. Naast de gebruikelijke body('s), lenzen, flitser, geheugenkaartjes en andere accessoires, wordt tegenwoordig ook steeds vaker ruimte gereserveerd voor een laptop of tablet. De markt heeft hier gretig op ingespeeld, en behalve vele soorten tassen zijn er ook enorm veel producenten. Per saldo is er een gigantisch aanbod, met voor elk wat wils. Of voor elk doeleinde. Ook het modebeeld speelt een niet onbelangrijke rol bij de ontwerpen, want naast functionaliteit wordt ook rekening gehouden met een doelgroep die niet ongevoelig is voor stijl. Kortom, tijd om een deel van het grote marktaanbod eens op een rijtje te zetten.

Maar eerst een persoonlijke bekentenis. Dit onderwerp snijd ik mede aan omdat ik een behoorlijke fototassen'freak' ben (misschien is fetisjist een nog betere benaming). Zoals sommige mensen in vervoering kunnen raken van fraaie schoenen van een spraakmakend Italiaans merk, zo heb ik 'hebzucht' als het gaat om fototassen ... ☺

Dat is ooit begonnen eind jaren '80, toen ik op de Photokina een fantastische, functionele en zeer degelijke serie schouderassen zag, gemaakt van cordura, mooi afgezet met leren appliqués en een ergonomisch gevormde schouderriem. Van het (volgens mij niet meer bestaande) merk Fotima. Heel duur en daarmee destijds een brug te ver ... totdat mijn vrouw me onverwacht het gewenste model schonk voor mijn verjaardag. Op dat moment is mijn tassen'fetisjisme' ongeneeslijk geworden. Inmiddels ben ik een paar generaties tassen verder, maar die fraaie Fotima heb ik nog steeds; hij huisvest mijn aloude analoge foto-uitrusting, waar ik om nostalgische redenen geen afscheid van kan nemen.

Tot ongeveer 1980, de digitale camera was nog maar net uitgevonden en nog lang niet rijp voor de markt, was het aanbod aan fototassen beperkt en vrij saai. De paraattas - het jasje om de camera, veelal van leer en met draagriempje - voerde toen nog de boventoon. Voor de pro en de actieve amateur was er de zogenaamde combitas, veelal van hard leer en/of kunststof, spartaans ingericht met ruimte voor wat meer zaken dan alleen de camera. En voor een beperkte doelgroep van geëngageerde fotografen bestond de aluminium fotokoffer, met een vulling

van schuimrubber waarin passende vakjes voor de camera('s) en andere zaken konden worden uitgesneden. Van enig draagcomfort, ergonomie of praktische indeling voor de inhoud was

(Vakjes)koffer

in die dagen nauwelijks sprake. Het draagmiddel was eerder een noodzakelijk kwaad voor het beschermen van je dure spullen en nodigde bepaald niet uit om er langdurig mee op pad te gaan.

Enkele jaren later, begin jaren '80 van de vorige eeuw, komt daarin verandering. Er ontstaat een nieuwe ontwikkeling, met dank aan fabrikanten die hun sporen eerder hebben verdiend met buitensportrugzakken, en die hun ervaring met moderne materialen en nieuwste inzichten voor draag- en gebruikcomfort gaan gebruiken voor het ontwikkelen van fototassen. Ik noem onder andere Lowepro, die al flink wat ervaring heeft als fabrikant van de betere rugzak. Maar ook andere merken hebben interessante bijdragen geleverd. Dat is het begin van een ontwikkeling die tot op de dag van vandaag voortgaat, namelijk fototassen gemaakt van lichte, zachte, maar toch behoorlijk robuuste kunststof materialen (zoals cordura, neopreen, en verwante materialen), met veel aandacht voor prettig en verstelbaar draagcomfort en een goede bescherming van de inhoud, met aan te passen indeling. Het is vooral, behoudens enkele uitzonderingen voor specifieke doeleinden, een definitief afscheid van de oncomfortabele spartaanse combitas.

Zoals gezegd: de ontwikkelingen staan niet stil. Zo worden de speciale opbergvakken voor filmrolletjes op enig moment vervangen door voorzieningen voor geheugenkaartjes, wordt het opbergvak voor de camera vrijer verstelbaar voor de vele nieuwe cameravormen (vooral in het digitale tijdperk ont-

staan), en wordt rekening gehouden met een mee te nemen laptop of tablet. Ook de ergonomische inzichten staan bepaald niet stil; het draagcomfort is belangrijker dan ooit. En niet in de laatste plaats wil het oog (chique, modieuze of stoere tassen) of het geweten (tassen van groene resp. natuurlijke materialen) ook wat.

De vele fabrikanten, uit alle hoeken van de wereld, hebben dat goed begrepen. En zoals begin jaren '80 de buitensportproducenten een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling, zo zie je nu ook initiatieven uit hele andere - en soms onverwachte - hoeken. Als voorbeeld noem ik Samsonite, bekend van luxe aktetassen, attachékoffers, e.d., dat inmiddels ook interessante fototassen in de markt heeft gezet met - in de lijn van de uitstraling van het merk - naast functionaliteit ook aandacht voor een chique product. En wat te denken van het Israëlische merk Kata, dat zijn sporen heeft verdiend met o.a. kogelvrije vesten en vergelijkbare zaken, en dat de expertise van sterke materialen heeft ingezet voor fototassen. En om nog een voorbeeld te noemen: ik noem-de al de laptop, en momenteel zie je fabrikanten van computertassen die ook fototassen zijn gaan produceren. Welhaast een aanpak in omgekeerde richting. Kortom, er zijn veel en buitengewoon interessante ontwikkelingen.

Wat kan er zoal worden aangeschaft?
Een greep uit het grote assortiment:

Paraattassen

Uit mijn inleiding zou het idee kunnen ontstaan dat paraattassen niet meer van deze tijd zouden zijn, maar dat is zeker niet het geval. Ze zijn altijd in de markt gebleven, en dan vooral aangeboden door de camerafabrikanten zelf, speciaal ontworpen voor een bepaald merk en type camera. Later zijn ook camera-onafhankelijke merken erin gekomen, vooral met modellen bedoeld voor spiegelreflexcamera's met een lange(re) standaardzoomlens. En de klassieke paraattas, zoals we die uit een grijs verleden kennen van bijvoorbeeld de meetzoekercamera's, heeft zowaar een revival gekregen toen er nieuwe retro look compactcamera's en spiegellose systeemcamera's op de markt verschenen. Juist bij dat soort camera's is de wens van de gebruiker om de uitrusting compact en/of onopvallend te houden, en dan is de aloude paraattas weer nuttig.

Paraattas voor compactcamera

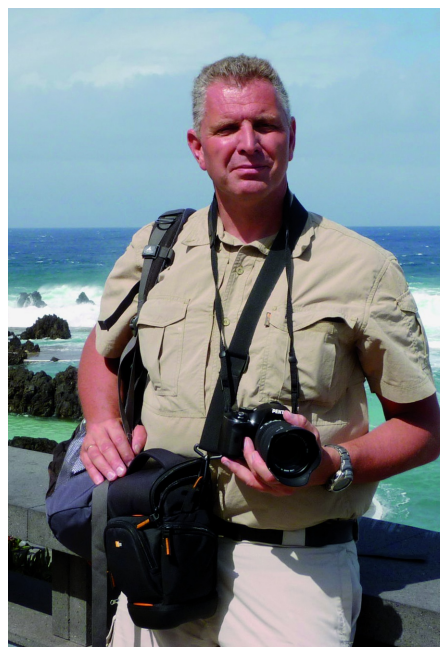
Schoudertassen

Dat is een van mijn zwaktes. Zoals hier voor gemeld, was het vooral de schoudertas waarmee de nieuwe ontwikkeling werd ingezet vanaf begin jaren '80. En tot op de dag van vandaag kent de schoudertas een grote schare gebruikers. De ontwikkeling van dit model staat nog steeds niet stil; een van de nieuwste trends is bijvoorbeeld een geheel uitneembaar binnenvak. De tassen

een bodem die goed beschermt tegen vocht en scherpe ondergrond. Tegenwoordig wordt ook vaak een heup-/stabilisatieriemje bijgeleverd om te voorkomen dat de tas te veel beweegt tijdens het lopen (en fietsen!). De schoudertas is ook een evergreen onder de fotojournalisten. Die prefereren vaak een relatief zacht en met het lichaam mee vormend model. De laatste jaren zijn ook tassen van natuurlijk materiaal (sterk canvas) geliefd. Daarbij moet uiteraard worden meegewogen of het afdoende waterafstotend is indien dat belangrijk is bij het beoogde gebruik.

Snuittassen

Deze tas bestaat ook al weer een groot aantal jaren, en doet het nog steeds goed. Het is min of meer een betere/uitgebreide variant op de paraattas voor spiegelreflexcamera's. Terwijl de paraattas voor de spiegelreflexcamera geen riem heeft (daarbij wordt de camerariem zelf gebruikt), beschikt de moderne snuittas over een comfortabele ergonomische riem. Het draagcomfort is ook beter, omdat de camera met de lens naar beneden in de tas hangt. Veelal zijn er ook enkele kleine in- en uitwendige opbergvakjes aangebracht, b.v. voor geheugenkaartjes. De snuittas is verkrijgbaar in verschillende lengtes (van de 'snuif'), afhankelijk van de lengte van de mee te voeren lens. De kleinste snuittassen zijn in de regel geschikt voor een camera met standaard-zoomlens. Ook bij de snuittassen proberen de fabrikanten zich te onderscheiden met specifieke details.

Snuittas

Heuptassen

Dit type tas is er ook al een tijd, maar ook die mag zich verheugen in een structurele belangstelling. Een van de doelgroepen is de lange afstandswandelaar die liever schouders en handen vrijhoudt. De ruimte kent uiteraard zijn beperkingen, om te voorkomen dat het loopcomfort in het gedrang komt. Aardig is ook om te melden dat de ontwikkeling gelijke tred houdt met de heuptasjes die wel door hardlopers worden gebruikt (met water en makkelijk te nemen voedsel voor onderweg). Sommige fabrikanten leveren modellen voor beide doelgroepen, runners en fotografen. Compacte modellen laten zich ook combineren met (niet te grote) rugzakken, zoals ik wel eens zag bij een bergsporter die tevens fanatiek fotograaf was.

Fotorugzakken

De fotorugzak mag uiteraard niet onvermeld blijven. En bij de ontwikkeling hiervan hebben (wederom) de buitensportproducenten een belangrijke bijdrage geleverd. Eigenlijk staat de betere bergsportrugzak model, inclusief de betere verstelbare gepolsterde schouder-, heup en borstriemen, maar waarbij de inhoud volledig is afgestemd op fotomateriaal. Ook de rugzakken zijn, afhankelijk van de grootte van de uitrusting, in vele maten verkrijgbaar. De relatie met de bergsport hoeft uiteraard helemaal niet te betekenen dat ze alleen voor buitensporters geschikt zouden zijn. Integendeel zelfs, ze worden vrij breed ingezet. Bijvoorbeeld ook bij urban photography. En ook de prof die naar een locatie moet en onderweg liever de handen vrij heeft, is een gewaardeerd gebruiker. Er is een - zeker niet onbelangrijke - subvariant, nl. de rugzak die deels is ontworpen voor foto-uitrusting en deels ruimte biedt voor persoonlijke zaken zoals eten, drinken

Rugzak (links) en schoudertas (rechts)

zijn in vele vormen en afmetingen verkrijgbaar, en vooral geschikt voor de spiegelreflexcamera-uitrusting. En de kleinere modellen tassen zijn geliefd voor de spiegelloze systeemcamera. De eerste herkenning, na de aloude combitas, waren (en zijn vaak nog steeds) de uitwendig pockets, alsmede

Zo heb ik eens een snuittas gehad van CaseLogic, waar de camera in een vurende houder van neopreen hing, een soort van wiegje dat als een soort schokdemper fungeerde. Bijvoorbeeld om het uiteinde van de lens, dan wel zonnekap extra te beschermen.

(regen)kleding, geld, papieren. Dit soort gecombineerde rugzakken is geliefd bij reizigers.

Slingbags

Een redelijk nieuwe variant (alhoewel, toch al weer een aantal jaren op de markt) op de rugzak is de slingbag. Ik vind het een bijzondere verschijning; de een vindt het functioneel en de ander vindt het niets. Maar de ontwikkeling is uniek. De slingbag hangt op één brede en comfortabele riem over een schouder (er zijn modellen voor linkse en rechtse dragers), maar zit verder mooi recht gepositioneerd op de rug. Het zit als het ware tussen een schouder tas en rugzak in. Het bijzondere is dat je hem in één beweging voor je

Slingbag. Eén schouderband (on)handig?

buik kunt draaien (vandaar die ene riem, en niet twee) en de zijkant waar je vervolgens tegenaan kijkt, (ook) een opening kent voor het benaderen van je fotospullen. Het handige is dus dat je de zak nooit hoeft af te doen om bij je spullen te komen. Het kan onder meer van nut zijn bij actiefotografie in drukke omstandigheden (waarbij je de tas liever niet op de grond zet). Ik zag onlangs een slingbag in gebruik bij een vogelaar die tussen het riet met laarzen aan in het water stond te fotograferen en zijn lens wisselde. In die omstandigheden is een slingbag zeer handig. Om de mensen tegemoet te komen die twijfelen aan die ene riem, zie je nu dat steeds meer een stabilisatieriem wordt bijgeleverd.

Koffers

Zoals hiervoor gemeld, bestaan de fotokoffers al lang. Lange tijd werden ze van aluminium gemaakt. Dat zie je nog steeds, maar vaker worden ook moderne kunststoffen toegepast. De koffers zijn vooral bedoeld voor de zeer omvangrijke uitrusting. Mede daarom zijn ze vaak, ook vanwege het forse totaalgewicht van de lading, van hulpwieltes voorzien. Veelal zijn ze dermate sterk, en is de inhoud zo goed tegen schokken beschermd, dat ze als vliegtuigbagage kunnen worden vervoerd. (Ik zou er niet aan moeten denken om mijn fotospullen in te checken als bagage, maar dat terzijde.) De binnenkant bestaat daarom vaak niet uit vakjes, maar op maat aan te brengen openingen van schuim-

Kunststof fotokoffer

materiaal. Sommige koffers kunnen zelfs drukdicht worden afgesloten, of met behulp van een ventiel onder over- of onderdruk worden gezet. Uiteraard vooral bedoeld voor de pro die met veel materiaal op pad moet. Maar ik heb het ook eens in gebruik gezien bij een amateur die gespecialiseerd was in modellenfotografie op locatie, en in de koffer zijn camera's en grote flitsinstallatie had opgeborgen.

Trolleys

De trolley zit grofweg in het verlengde van de fotokoffer. Vaak iets kleiner, en zodanig ontworpen dat ze, waar nodig, ook nog relatief makkelijk met de hand zijn op te pakken. In tegenstelling tot de koffer zie je bij de trolley wat vaker dat ze (deels) van zachtere materialen zijn gemaakt. Bijvoorbeeld cordura. De doelgroep is ongeveer hetzelfde als bij de fotokoffer. Ook bij de grotere trolleys, die bij vluchten niet als handbagage kunnen worden meegenomen, wordt aandacht besteed aan duurzaamheid onder meer voor het kunnen stuwen in laadruimtes.

Trolley (het loopt op rolletjes)

Cameravest

Een laatste en wat aparte eend in de bijt, is het cameravest. Het is een soort bodywarmer van sterk materiaal, met een hele serie grote en kleine en vaak

voorgevormde zakken. Zodanig dat camera's en lenzen er in kunnen worden opgeborgen. Ik zie ze wel eens bij reporters, maar ik ben nog geen amateur met zo'n vest tegengekomen (maar die zullen er ongetwijfeld zijn). Het kan handig zijn, en dan vooral als je heel vrij moet kunnen bewegen (liever geen tassen om of aan je lijf) en de handen vrij moeten blijven. Er is ook een variant: een soort 'harnas' van ergonomisch gevormde banden, die een opengewerkte bodywarmer vormen, en waaraan je losse vakken kunt bevestigen. Dan wordt het als het ware een maatpak. Die harnassen zijn vaak geënt op de riemen van een rugzak, en kunnen dus een prettig draagcomfort bieden.

Cameravest in de vorm van een harnas

Tot zover dit globale overzicht van fototassen. Er zijn nog veel meer modellen; dit overzicht omvat lang niet alles, maar in ieder geval de meest populaire soorten.

Het kopen is een zaak van beleid. Qua draagcomfort vergelijk ik het vaak met het kopen en passen van een paar schoenen; ze moeten niet alleen naar je smaak zijn, maar ook lekker zitten. En uiteraard moet het matchen met de omvang van je foto-uitrusting. En wellicht wil je daarbij bij nog wat extra ruimte voor toekomstige uitbreiding reserveren. Let ook op de omstandigheden waarin je gaat fotograferen (natte of ruige omstandigheden, of is dat juist niet aan de orde), en stem daar de gelijkheid op af. Ook bij het op reis gaan worden er specifieke eisen gesteld, b.v. vakjes voor reispapieren en leeftocht. En daarnaast is er nog een keur aan heel persoonlijke en subjectieve eisen. Het modebeeld is daarom ook al flink doorgedrongen tot de fototassen.

Zoals eerder gemeld zijn er enorm veel fabrikanten. Een greep (naast de tassen van de bekende camerafabrikanten): B&W, Billingham, Bilora, Case Logic, Crumpler, Cullmann, Domke, Dörr, Gecko, Golla, Hama, Kalahari, Kata, Lowepro, National Geographic, Ortlieb, Pelicase, Samsonite, Tamrac, Think Tank, Tenba, Vanguard.

Inspiratie voor een verjaardags- of feestdagcadeau ...?